

БЪЛГАРСКИ

2013 03

Карнавал в детската градина

На зрелостен изпит по български език

Месечинка или що е качество

Каталин Улман с наградата „Кодай“

Славянски контекст

Личните биографии

Вестник на
българите в Унгария

A magyarországi
bolgárok kétnyelvű
havi lapja
www.bolgarok.hu

ВЕСТНИКЪТ НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

Карнавал в детската градина

С празнична атмосфера, смях, игри и веселие ще започнем и тазгодишния карнавал с маски.

Деца обичат да фантазират и мечтаят, а празникът им създаде чудесна възможност да покажат вкус и усет към красивото и да се превъплътят в нови герои. Страхотното настроение се допълваше от приказната украса и прекрасните идеи на учителките и директорката на детската градина.

Сутринта сред глъчка и смях състезателните игри под ръководството на Габриела и Мария разпалиха желанието за победа у малчуганите. Всички бяха почерпени от Габриела с лично направени от нея сладки. Очите на децата блесяха, преизпълнени от вълнение и щастие,

всички бързаха да покажат красивите си костюми.

Ще остане незабравимо преминаването и представянето на децата под изумително красивата арка, обсипана с цветя и пеперуди. Откроиха се каубой, вещица, катеричка, пчеличка, приказни и анимационни герои, феи, принцеси, животни и т. н.

През целия ден забавленията продължиха. Заобиколени от родителите си, децата изцяло се потопиха в приказната атмосфера и се насладиха на празника с песни, танци, игри, сладкиши и напитки.

Farsang az óvodában

Ünnepi légkörrel, nevetéssel, játékokkal és szórakozással marad emlékezetes az idei óvodás álarcos karnevál is. A gyerekek szeretnek fantáziálni és álmodozni, az ünnep pedig csodálatos lehetőséget teremtett számukra, hogy megmutassák ízlésüket és szépérzéküket, és új hősök bőrébe bújjanak. Az óvodában a csodálatos hangulatot még teljesebbé tették a mesés díszek, az óvónők és az óvodavezető remek ötletei.

Reggel gyermekzaj és nevetés közepette a versenyjátékok Gabi néni és Marcsi néni vezetése alatt a győzni akarás szikráját gyűjtötták a kicsikben. Gabi néni házi készítésű süteményekkel vendégelt meg mindenkit. A gyerekek szeméi csillogtak, tele izgalommal és boldogsággal, mindenki

igyekezett megmutatni szép jelmezét. Felejthetetlen marad a gyerekek áthaladása és bemutatkozása a csodálatos árka alatt, amely virágokkal és lepkékkel volt borítva. Volt ott cow-boy, boszorkány, mókus, méhecske, mese- és rajzfilmhősök, tündérek, hercegnők, állatok stb.

A szórakozás egész nap tartott. Szüleikkel az oldalukon a gyerekek teljesen elmerültek a mesés hangulatban és élvezték az ünnepet dallal, tánccal, játékkal, süteménnyel és üdítővel.

На зрелостен изпит по български език

Една от най-значимите придобивки за Българското училище за роден език е правото му да подготвя ученици за зрелостен изпит. Всеки, който завърши гимназиалната степен на училището, може да се яви на зрелостен изпит средна или висша степен, в зависимост от подготовката си. За полагането на зрелостен изпит учениците подават документи в унгарското училище, в което са редовни ученици. Независимо дали се явяват за средна или висша степен, училището е длъжно да приеме молбата им.

Ученикът може да замени с български език изпита си по чужд език (английски, немски и т.н.) или да го посочи като пети, свободноизбираем предмет. Българското училище по роден език е готово да окаже помощ и съдействие на всеки ученик, родител и училище за разясняване на правовите основания на този избор, както и при организирането на изпита.

От основаването на училището досега близо 20 ученици са се явили на изпит по български език. Повечето от тях са покрили изискванията за висша степен, един се е явил на основна степен (след 8 клас) и трима на средна степен. Тази година петима ученици са подали документи за явяване на зрелостен изпит по български език.

Érettségi bolgár nyelvből

A Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola egyik legjelentősebb előnye, hogy érettségire is felkészíthet diákokat. Mindenki, aki elvégzi az iskola gimnáziumi tagozatát, jogosult arra, hogy érettségi vizsgát tegyen bolgár nyelvből közép- vagy emelt szinten, a felkészültségének megfelelően. Az érettségire való jelentkezéshez a diákoknak be kell nyújtani bizonyos iratokat abba az iskolába, ahol állandó tanulmányaikat folytatják. Függetlenül attól, hogy a tanuló közép vagy emelt szinten szeretne érettségi vizsgát tenni az iskola köteles elfogadni a kérelmet. A tanuló a bolgár nyelvvel ki tud váltani más idegen nyelvű érettségit, (pl.: angol, német, stb.) vagy megjelölheti azt 5. szabadon választott tárgyként.

Месечинка или що е качество?

Къде ли да започна... Български културен институт, малко зрители, концерт на състав „Месечинка“. По коридора – тук-таме някой, но въпреки това усещане за празнота, настроението е приятно. Какво се случи на 13 февруари на бул. „Андрaши“ 14? Катарзис, пълна изненада или гениален концерт? Оркестър „Месечинка“, Анна-мари Олах (вокал, китара, клавишни инструменти), Емил Билярски (китара, клавишни инструменти), Давид Кроликовски (перкусия) и Арпад Вайдович (чело, баскитарата) ми причиниха приятно разочарование с един от най-добрите концерти в живота ми.

Още след първото парче ми се прищя да закреця: „Тръгни по някой път“, а аз ще те следвам, Месечинке! Настроението в залата, както и стилът, наречен психоделичен фолк, създадоха атмосфера, в която „видима“ бе единствено музиката. Отделно внимание заслужава разнообразието на репертоара, тъй като в днешно време е рядкост един оркестър да свири не само и единствено в избрания от него стил, затваряйки се в тесните му рамки. За това звученето допринесоха и многоезичните текстове на песните, както и различните музикални техники. Различните парчета, посто-

яните изненади и желанието да се смееш/да плачеш, предизвикано от музиката, прави „Месечинка“ различна, прави я добра. Макар че ако искам да съм откровен, има и още нещо... Струва ми се, че дължим специална благодарност (тук говоря от името на публиката) на техниката, който имаше изключително важна роля. Той създаде – без превелечение – студийно звучене, заради сложената по-нависоко дясна тонколона, която от време на време

замлъкваше, имахме усещането, че музиката идва не откъм сцената, не отстрани, не и отзад, а извира от самите нас. Тази вечер ни бе показано какво значи оркестър, в който музикантите са равностойни, как иззад вокала нахлуват барабаните, пианото или баскитарата, и как се нареждат наравно с него. Давид Кроликовски потвърди старата ми теза, че барабани могат да се бият и културно, не трябва да се скъсват от бой, да се измъчват. Арпад

Meszecsinka, avagy mi is a jó

Hol is kezdjem... Bolgár Kulturális Intézet, kevés néző, a Meszecsinka (Holdacska) együttes koncertje. A folyosón néhány lézengő ember, az üresség ellenére kellemes hangulat. Mi is történt február 13-án az Andrásy út 14.-ben? Katarzis, talán ámulat, vagy egy zseniális koncert? A Meszecsinka zenekar, Oláh Annamari (ének, gitár, billentyűk), Biljarszki Emil (gitár, billentyűk), Krolowski Dávid (ütőhangszerek) és Vajdovich Árpád (nagybőgő, basszusgitár) szerda este kellemes csalódást okozva hozta össze életem egyik legjobb koncertjét. Már az első szám után szívesen kiabáltam volna hangosan: „Indulj el egy úton“, én pedig veled megyek, Holdacska! A terem hangulata, valamint a pszichedelikus folkként

apostroftáltstílus egyolyan teret hozott létre, amelyben csakis kizárólag a zene létezett. A repertoár változatossága külön figyelmet érdemel, hiszen napjainkban ritkaságnak számít, ha egy zenekar nem egy adott stílusban, szűk kereteken belül mozog. Ehhez a hangszerelés mellett nagyban hozzájárult a dalok többnyelvűsége, valamint a különféle hangképzési technikák. Aszámok közötti különbségek, a folytonos meglepetések és a zene keltette nevetni/sírni vágyás az, ami miatt a Meszecsinka más, ami miatt a Meszecsinka jó. Bár ha őszinte akarok lenni, van itt még más is... Úgy érzem, külön köszönettel tartozunk (szólok itt a közönség nevében) az igenis fontos technikusnak. Ő az, aki – nem túlzás kimondani – stúdióhangzást teremtett,

aki miatt a hallgató magáról tett az olykor szóló megszűnő jobb oldali hangfalra, aki miatt úgy érezhettük, a zene nem szemből, nem oldalról és nem is hátulról, a zene bennünk szól. Ezen az estén megmutatták, miként létezhet egy zenekar együtt, miként lehetnek egyenrangúak a zenészek, miként törhet elő az énekes háta mögül a dobos, a zongorista vagy a basszusgitáros, és miként sorakozhatnak vele egy sorba. Krolowski Dávid alátámasztotta régi teóriámat, miszerint dobolni kulturáltan is lehet, ahhoz, hogy szóljon, nem kell egy dobos agyonverni, megkínózni. Vajdovich Árpád pedig bebizonyította, igenis lehet nagybőgőn és basszusgitáron úgy játszani, hogy az akár magában

Месечинка или що е качество?

Вайдович пък доказва, че на чело и баскигара може да се свири и така, че звученето да е самостоятелно, а слушателите да надигнат глави и да се заслушат. За Емил Билярски навярно е вече обичайно да съз-

дава винаги добро, трайно добро в радиуса на своя мрачен поглед. Бих казал: изнервя, подтиква към завист упорството, с което създава ценности и ги предава по-нататък чрез Кораи Йорьом, Фокателеп или Месечинка. Аннамари Олах... Поемам си дълбоко дъх и се опитвам да кажа онова, което преживях във връзка с нея. Най-приятното ми разочарование (стига да има такова) тази вечер ми беше причинено от нея. Видеоconcertите и записите, които бях слушал и гледал бяха създали у мен отрицателен образ, който ме отдалечаваше и ме караше да страня от Фокателеп и Месечинка. Трудно ми е да кажа защо, що за негативна сила ме беше сграбчила под въздействието си, но тя бе пометена от многократно по-силна позитивна енергия, която ме преобрази и ме захвърли далече оттук. Разнообразието във вокала на Аннамари компенсира движението, предизвикано от преднамерената емоция, или предизвиканата от движението преднамерена емоция. Това неестествено виене някак замъгляваше сиянието на Месечинка. Закриваше пред мен онова, пред което преди стоях в недоумение и раздражен, навярно то е подклаждаро и досегашните ми предубеждения. В тази малка зала обаче Аннамари полека засти-

на и така нищо не препречваше пътя на светлината. Не знам дали ичненно затова ръцете ѝ бяха заети с китарата, поставена в скута ѝ, но в парчето „Далече“ се получи добре. Типично българското звучене отлично се преплете с унгарски, цигански, испански, английски и арабски песни, и предизвиква особено добри чувства, когато сегедското момиче запя на български, дори каза на публиката няколко думи на български. Седналите в публиката пенсионери трепнаха, а моят крак несъзнателно потропваше в такт от началото до края. И не бях само аз. На последното парче отново започна да се вие, но тогава това въобще не ме интересуваше... Даже и да ме беше цапнала някоя от

Meszecsinka, avagy mi is a jó

is megállja a helyét, hogy a hallgató odakapja fejét, hogy csak arra figyeljen. Biljarszki Emilnél mártalán megszokott, miként kreál morcos tekintete mögül állandóan jót, vagy állandó jót. Talán már dühítő, irigylésre méltó is, ahogy létrehozza az értéket, amelyet utána a Korai Örömmel, a Fókateleppel vagy a Meszecsinkával ad tovább. Oláh Annamari... Mély lélegzetet veszek, és megpróbálom elmondani mindazt, amit vele kapcsolatosan átéltem. A legkellemesebb csalódást (már ha létezik ilyen) ő okozta az est folyamán. Az általam látott és meghallgatott koncertek, felvételek létrehoztak bennem egy olyan negatív képet, amely eltávolított és távol tartott a Fókateleptől, a Meszecsinkától. Nehéz lenne megfogalmaznom, mi is volt az

a negatív erő, amely ilyen hatással volt rám, mi is volt az a negatív erő, amit egy nagyságrendekkel hatalmasabb pozitív megfogott, összegyűrt és messzire hajított. Annamari hangja, hangjának változatossága kompenzálja műátszellemlütsége keltette mozgását, vagy mozgása keltette műátszellemlütségét. Tekergése a Holdacska fényét olykor kitakarta. Kitakarta, ami ezelőtt én értetlenül, háborogva álltam, és talán ez az, ami a korábbi előítéleteimet is fűtötte. Azonban ebben a kis teremben, bensőséges hangulatban, precíz hangszerezés és hangzás mellett Annamari lassacskán megállt, és így már nem volt, ami a fény útjába álljon. Nem tudom, emiatt kötötték-e le két kezét egy ölébe állított gitárral a

Távol című számban, de jól tették. A jellegzetes bolgár hangképzés remekül keveredik a magyar, cigány, spanyol, angol és arab dalokkal, és különösen jó érzéssel töltött el, amikor a szegedi lány bolgárul kezdett énekelni, esetleg néhány szót mondott a közönségnek bolgár nyelven. A közönségben ülő nyugdíjasok meg-megrezdültek, a lábam pedig önkéntelenül lüktetett elejétől a végéig. Ezzel azt hiszem, nem voltam egyedül. Az utolsó számnál visszatért a tekergőzés, ám ekkor már mit érdekelt az engem... Ekkor már pofon is vághattak volna a jobbra, balra hadonászó kezek, csak hallgathassam még a Meszecsinkát. A koncert után révületben bolyongtam a folyosón, hogy néhány kérdéssel elcsípjem a zenekar tagjait. Ezért

ръцете, които следваха ритъма на ляво-надясно, пак нямаше да има значение – само да ме оставят да слушам „Месечинка“.

Надявам се, Месечинка още дълго да сияе на унгарския музикален небосклон, а когато слънцето изгрее, с нетърпение ще чакаме да я видим отново, да я послушаме.

След концерта като замаян се втурнах из предверието, за да хвана членовете на състава с въпросите си. Затова и сред похвалните слова на публиката и аз завързах разговор с Аннамари и Емил, разрушавайки и последните остатъци от стена между публика и изпълнители.

Български вести: Какво означава за тебе този концерт, пред малка българска публика?

Емил: Ние се чувствахме много добре, независимо от това колко публика има и каква е тя по народност. Мястото има добра акустика и концертът звучеше добре. Макар че може би ще се коригирам: по-добре е да се свири пред българска публика, която навярно по-добре разбира това, което правим. Сигурно затова се чувствахме толкова добре. Още в самото начало, когато Пламен Пейков обяви концерта, стана ясно, че с помощта на Българския културен институт

са организирани много културни събития и досега – с мое участие – които са били важни в моя живот и в живота на другите. Български оркестри, български певци, концерти от Парк Миленаруш до фестивала „Сигет“, на различни места с подкрепата на Института. Месечинка по-миналата година свири на един голям концерт на пл. „Адам Кларк“, представяхме България пред многохилядна публика, отново с подкрепата на БКИ. Много нишки ни свързват.

БВ: Малки зали с интимно настроение или огромна сцена с неудържима публика?

Емил: Неодавна говорихме за тези неща. Често свирим в клубове в Будапеща, понякога и в провинцията, където хората пият, разговарят, играят игри, публика има, но освен нея има и много други, които не са дошли непременно, за да ни слушат. Това ни пречи. Ние не сме шумна рокаджийска банда, музиката ни е интимна, затова е мажно, хората да са седнали и да ни слушат.

БВ: Какво означава за тебе да правиш кариера като българин в Унгария?

Емил: Не знам какво значи да правиш кариера. Това е нещо като любовта. На една двойка не може да се гледа като на кариера... Ако жи-

веех в България, бих бил в съвсем различна ситуация. Що се отнася до музиката, там бих се показал в съвсем друга светлина. Пиша на български, но за това тук нямам голяма публика, тъй като върху малката българска публика не може да се гради кариера (усмихва се). Така че там със сигурност бихме свирали други неща. Кой знае... но сигурно щях да свиря. Така се получи, никога не съм го планирал. Функционирам като културна връзка между България и Унгария. От 90-те години насам съм помогнал на не един български състав да гостува в Унгария. Своите оркестри пък водя в България, така се оформиха много контакти, дори лични и по двойки. Това е нещо взаимно. „Месечинка“ също се състои от унгарци, предимно от унгарци. Надяваме се, да отидем в България.

БВ: С какво се гордеете най-много в живота на Фокателен или Месечинка?

Емил: Това, което веднага се сещам, е особено доброто усещане, когато свирим в България. Навсякъде сме свирали с моите оркестри, най-вече с Кораи Йорьом, на много места из Европа, от Русия до Ирландия, но концертите в България винаги са изключителни.

Кирил Над

a közönség dicsérő szavai mellett elosonva én is beszélgetni kezdtem Annamarival és Emillel, lebontva azt a kis maradék falat is fellépő és közönség közt.

Bolgar Hírek: Mit jelentett számodra ez a mai koncert egy kisebb, bolgar közönség előtt?

Emil: Nekünk nagyon jó volt, teljesen függetlenül attól, hogy mekkora a közönség és milyen nemzetiségű. Jó a hely akusztikája, jól szólt a koncert. Bár lehet, hogy visszavonom, amit mondtam, jobb az, hogy bolgar közegben vagyunk, amely talán valahogy jobban érti, amit csinálunk. Lehet, hogy ettől is éreztük nagyon jól magunkat. Rögtön az elején kiderült, ahogy Plamen Pejkov megnyitotta a

koncertet, hogy a Bolgar Kulturális Intézet segítségével nagyon sok kulturális esemény jött létre a múltban – az én részvételemmel –, amik az én életemben, meg mások életében is fontosak. Bolgar zenekarok, bolgar énekesnők, koncertek a Millenáris Parktól a Sziget Fesztiválig minden helyen, az intézet segítségével. A Meszecsinkával tavalyelőtt volt a Clark Ádám téren egy óriásszínpad, és több ezer ember előtt játszottunk szintén a segítségükkel. Úgyhogy sok dolog köt ide minket.

B.H.: Magyarként milyen kiállni egy bolgar közönség elé?

Annamari: Jó! Valahogy én azt vettem észre, hogy sokkal közvetlenebbek és nyíltabbak, és ez nem csoda (felnevet).

Úgy értem, a helynek, Bulgáriának van egy olyan energiája, amit az emberek átvesznek, amelytől természetesek lesznek. Olyankor nem félek, nem kell aggódni, mit szólnak, mert tudom, úgylis tetszik nekik.

Reméljük, a Meszecsinka még sokáig és erősen világít a magyar zenekarok égboltján, s amikor felkel a nap, türelmetlenül várjuk, mikor lesz újra látható, hallható.

Nagy Kiril

Концерт на Паров

Фантастичен концерт, премиера на албума му направиха Никола Паров и Бенд на 16 Февруари във Фоно. Никола Паров разказва лично за най-новия си албум („Всичко, което искаш да знаеш за световната музика, но не смееш да попиташ“) и за още много други неща.

Виолет Доци: *Как се роди името на новия ти албум?*

Никола Паров: Уди Алан има един филм: Всичко, което искаш да знаеш за секса, но не смееш да попиташ. По негово подобие така нарекох албума си, тъй като мисля, че тук в Унгария колегите ни мислят малко по друг начин за световната музика. Затова и реших, аз, Никола Паров да им покажа как трябва да се прави истинска световна музика.

Д.В.: *Какво те вдъхновява?*

Н.П.: Много неща. Като музикант и творец се срещам с много различна музика и изкуство. Случва се една картина или една песничка да ме вдъхнови, но по скоро бих казал, че

най-много ми влияе душевното ми състояние в дадения момент.

Д.В.: *Каква е целта на твоята музика?*

Н.П.: На първо място публиката може да каже каква е целта на музиката и въздействието ѝ. Тъй като тя ходи на концерти и тя купува CD-албуми. Ако това е наистина така, то тогава творецът винаги знае, дали е на прав път.

Д.В.: *Как се чувстваш, когато свириш?*

Н.П.: Има много добри концерти с много добра публика и има ужасни концерти с ужасна публика. Това се преживява от всеки музикант, от всеки творец. Все пак, ако един музикант е професионалист, то винаги трябва да даде най-доброто от себе си.

Д.В.: *Винаги ли си искал да станеш музикант?*

Н.П.: Не, не винаги съм искал да стана музикант. Бях на 18-19 години, след като завърших средното училище просто се мотаех и не знаех какво ще правя. Но вече свирех на инструменти и се случи съвсем случайно, че станах музикант. С няколко приятели се събрахме, свирехме, изнасяхме концерти в клубове и изведнъж усетихме, че имаме публика и след известно време и аз си изкарвах хляба с музика.

Оттам вече нямаше как, нямаше връщане назад. Продължавах все напред и така изминаха 30-35 години и много се надявам, че и за напред винаги ще работя като музикант.

Д.В.: *Как се създаде Никола Паров Бенд?*

Н.П.: Винаги съм работил с най-добрите според мен музиканти. Едно-временно вземам под внимание не само музикалните умения на колегите ми, но също и тяхната душевна, човешка страна. Най-важното е да сме на една вълна, както на сцената, така и добре да се разбираме в живота.

Д.В.: *Какви са бъдещите ти планове?*

Н.П.: Нямам планове, никога не съм имал. Работите в моята кариера винаги някак се случват от само себе си. Мисля, че имам много голям късмет в моя живот и съдбата така урежда нещата, че винаги да съм на добро място в доброто време.

Никола Паров и неговия бенд направиха фантастичен концерт, за който още дълго време ще си спомняме. Пулсиращи ритми, увличащи песни и фантастично настроение. След концерта вече не беше въпрос, какво е световната музика.

Виолет Доци

Parov koncert

Fergeteges lemezbemutató koncertet adott Nikola Parov és a Band február 16-án a Fonóban. Legújabb lemezéről („Minden, amit tudni akartál a vilázenéről, de nem merted megkérdezni“) és még sok minden másról mesél személyesen Nikola Parov.

Dóczi Violetta: *Hogyan született az új album címe?*

Nikola Parov: Van Woody Alannek egy filmje: Minden, amit tudni akartál a szexről, de nem merted megkérdezni címmel. Ennek mintájára neveztem el az albumom, mivel úgy érzem, itt Magyarországon a kollégáink kicsit másképp gondolkodnak a vilázenéről. Ezért döntöttem úgy, hogy én, Nikola

Parov, megmutatom nekik, hogyan kell igazi vilázenét csinálni.

D.V.: *Mindig zenész akartál lenni?*

N.P.: Nem, nem mindig akartam zenész lenni. 18-19 éves lehettem, amikor a középiskola után nem tudtam, hogy mihez is kezdjek. Már akkor játszogattam hangszereken és tulajdonképpen teljesen véletlenül alakult úgy, hogy zenész lett belőlem. Összegyűltünk pár barátommal, zenéltünk, felléptünk klubokban és egyszer csak azon kaptuk magunkat, hogy van közönségünk, egy idő után pedig már magam kerestem meg a kenyerem a zenélésből. Onnan már nem volt más út, nem volt visszaút. Egyenesen mentem tovább és így

töltöttem 30-35 évet és nagyon remélem, hogy ebben a szakmában, zenészként fogok mindig dolgozni.

D.V.: *Hogyan alakult a Nikola Parov Band?*

N.P.: Mindig a számomra legjobb zenészekkel dolgoztam együtt. Emellett nemcsak a zenei oldalát néztem a kollégáimnak, hanem az emberit is. A legfontosabb, hogy egy hullámhosszon legyünk így a színpadon és a magánéletben is jól megértjük egymást.

D.V.: *Mik a terveid a jövőre nézve?*

N.P.: Tervek nincsenek, sosem voltak. A dolgok az én karrieremben maguktól alakultak. Úgy gondolom, nagyon szerencsés vagyok és a sors valahogy mindig úgy rendezte, hogy jókor vol-

Каталин Улман

Невероятни съчетания от бижута, завладяващи цветове, уникални предмети. Такива творения могат да излязат от ръцете само на такъв творец, какъвто е Каталин Улман. Неотдавна керамичката беше отличена с наградата Золтан Кодай за нейната колекцията „Паун”. Тя с готовност се отзова на молбата ни и прие с удоволствие да сподели с нашите читатели, как се е развила като творец.

Виолет Доци: Бихте ли ни разказали за вашия произход?

Каталин Улман: Аз съм българка по линия на моята майка, моите баба и дядо са дошли в Унгария като градинари, а аз израснах тук при тях. Първо научих български език и след това унгарски. Главно изкуството ме обвързва с България, историята на

страната, традициите и културата ме привличат най-силно и най-вече ме вдъхновяват.

Д.В.: Кои са Ви повлияли най-много?

У.К.: Започнах моята кариера през 90-те години, така тогавашните големи имена ми оказаха въздействие. Посещавах творци, галерии и така си изградах представа какъв е света на изкуството. Най-вече ме вдъхновяваха онези творци, които ми бяха близки по душевност и стил, тъй като от тях можах да получа най-много професионални и теоретични познания. Моят учител беше Естер Закан.

Д.В.: Винаги ли искахте да станете приложничка?

У.К.: Не, това не беше една детска мечта. В младежките ми години така се случиха нещата, че днес се занимавам с това, което обичам. Все едно дали се назовава „приложник”, човек не заради названието се нарича творец, само защото така го наричат. Трябва да изпитва призвание от вътре.

Д.В.: Какво е за Вас наградата Золтан Кодай?

У.К.: Много се радвам на тази награда и тя е много скъпа на моето сърце. По случай годината на Ко-

дай бе организиран този творчески конкурс на малцинствата, в който взех участие като български творец. Потапяйки се в музиката на Кодай и всичко онова, което намерих и, което почувствах, стремейки се да го покажа в приложното изкуство, чрез съчетаването на глината и на моя стил.

Д.В.: Кои са любимите ви материали за работа?

У.К.: Любимият ми материал е глината. Очарована съм, че мъртвата материя може да оживее чрез форми и цветове. Много обичам среброто, и мисля, че много върви с керамика. Още обичам стъклото, но се старая така да направя едно бижу, че това, което иска да изрази и предаде да е чрез преобладаването на керамиката, защото това е в основата на моето изкуство. Обичам също и дървото, защото то е естествено, и понякога употребявам и кожи.

Д.В.: Какви особености на Вашето изкуство бихте изтъкнали?

У.К.: Правя всичко ръчно и от всичко правя само по един брой. Това винаги е било важно за мене. Така е както за предметите, така също и за бижутата. При бижутата след вече направени 150 броя е специално предизвикателство да измисля по-

Ullman Katalin

Mesés ékszerkészítők, magával ragadó színek, különleges tárgyak. Ilyen alkotások csak egy művész kezei közül kerülhetnek ki, aki nem más, mint Ullman Katalin. A művésznőt nemrég Kodály Zoltán díjjal tüntették ki „Páva” kollekciójáért. Megkeresésünkre boldogan mondott igent és örömmel vállalta, hogy megosztja olvasóinkkal, hogy is lett az aki.

Dóczi Violetta: Kérem, meséljen a származásáról.

Ullman Katalin: Édesanyám ágáról vagyok bolgár, a nagyszüleim bolgárkertészekként költöztek Magyarországra én pedig itt nevelkedtem

náluk. Legelőször bolgárul tanultam meg és csak utána a magyarul. Legfőképpen a művészetten keresztül kötődöm Bulgáriához, az ország történelme, kultúrája és hagyományai fognak meg a legjobban, inspirálnak a leginkább.

D.V.: Kik voltak önre hatással?

У.К.: А '90-ес éveкбен kezdtem a pályám, így az akkori nagy nevek voltak rám hatással. Jártam művészeknél, műtermekben és így kaptam egy képet arról, hogy milyen is ez a világ. Leginkább azok a művészek inspiráltak, akik stílusban és lelkületileg is közel álltak hozzám, mivel tőlük tudtam a legtöbbet tanulni szakmailag és

elméletileg is. Nekem Zákány Eszter volt a mesterem.

D.V.: Mindig iparművész szeretett volna lenni?

У.К.: Nem, ez nem egy gyermekkori vágy volt. Fiatalkoromban alakultak úgy a dolgok, hogy most azt csinálhatom, amit szeretek. Mindegy is az „iparművész” elnevezés, nem azért válik az ember művésszé, mert úgy hívják. Ennek belülről kell jönnie.

D.V.: Mit jelent Önnek a Kodály Zoltán díj, amivel kitüntették?

У.К.: Nagyon örülök ennek a díjnak, és nagyon kedves a szívemnek. A Kodály év alkalmából rendezték ezt a kisebbségi művészeti pályázatot, amin bolgár művészként indultam. Kicsit elme-

Каталин Улман

нова форма, цвят и стил, но само по такъв начин творецът създава своя собствен свят. Мисля, че истинският творец до последната минута може да прибави нещо ново, нещо по-различно, нещо повече към творението си, от което то ще стане вълнуващо и предизвикващо интерес.

Д.В.: Доколко сте доволен, щастлив човек?

У.К.: Вярвам, че съм доволна и щастлива, защото правя това, което обичам, за което, според мен, съм призвана тук на земята. Вярвам, че чрез керамиката в бижутата намерих това, което съм аз. Много пъти ме питат, как могат да се правят такива творения? Тогава обикновено отговарям, че за това е нужно не само познаване на занаята, познаване на материала, но и да ти идва отвътре. Душа, глава, сърце. Всичко трябва, за да може бижутото или предметът да се претворят в това, което в действителност е творец.

СЛАВЯНСКИ ТЕКСТ

www.szlavtextus.blog.hu

На 16 февруари в кафене Фриско дебютира наскоро създаденото интернет списание със заглавие „Славянски текст”. Блогът има за цел да представи на унгарската общественост националните литератури на 12 славянски народа. В списанието можем да се запознаем на унгарски език с избрани творби на българската, белоруската, босненската, чешката, хърватската, полската, македонската, руската, сръбската, словашката, словенската и украинската художествена и забавна литература. Редакторите на списанието са млади слависти. В уебсайта се представят творбите на известни и признати автори като Улицкая, Набоков, Пелевин и др.

Отговорната редакторка, представяща българските творби, Стефка Ничева каза, че през 2012 година унгарската общественост е имала

възможност да се запознае с части от литературни произведения, философски разсъждения от български автори. В допълнение, като много положително трябва да се изтъкне редовното представяне на българско-унгарски научни изследвания. Има и ще бъдат публикувани български творби, предвид богатия избор от преведената на унгарски език българска литература. Основният източник на публикуваните български творби е списание „Хемус”.

Освен литературните новости блогът има за цел да информира читателите си за актуални събития, културни прояви, публикации, срещи с писатели и представяне на техните творби, разговори около кръглата маса и други програми, свързани със славянските литератури.

В допълнение, уебсайтът би искал

Ullman Katalin

SZLÁV TEXTUS

rültem Kodály zenéjében és mindazt, amit találtam és, amit éreztem igyekeztem átvinni az iparművészetre az agyag és az én stílusom ötvöztetésével.

D.V.: Mik a kedvenc anyagai?

У.К.: A kedvenc anyagom az agyag. Lenyűgöző számomra, ahogy az élettelenből élő lehet varázsolni a formák és a színek által. Az ezüstöt nagyon szeretem, és úgy gondolom, a kerámiához jól is megy. Szeretem még az üveget is, de igyekszem úgy elkészíteni egy ékszert, hogy a mondanivalója, tehát a több, mindig a kerámia legyen, mert arról szól leginkább. A fát is szeretem még, hiszen az is természetes, és néhanapján még bőröket is használok.

www.szlavtextus.blog.hu

Újonnan létrejött internetes folyóirat debütált „Szláv textus” címmel február 16-án a Frisco kávéházban. A blog 12 szláv nemzet irodalmát kívánja elérhetővé tenni a magyar közönség számára. A folyóiratban a bolgár, a belorusz, a bosnyák, a cseh, a horvát, a lengyel, a macedón, az orosz, a szerb, a szlovák, a szlovén, az ukrán szép – és szórakoztató irodalom gyöngyszemeit ismerhetjük meg magyar nyelven.

A folyóirat szerkesztői mind a fiatal szlavista generáció képviselői. A weboldalon többek között olyan híres és elismert szerzőktől jelennek meg

művek, mint Ulickaja, Nabokov és Pelevin...

Nicheva Stefka a bolgár művek megjelenéséért felelős szerkesztő elmondta, hogy bolgár szerzőktől eddig leginkább könyvrészleteket, filozófiai elmélkedéseket ismerhetett meg a magyar „nagyérdemű” 2012-ben. Emellett nagyon szép eredmény, hogy a bolgár-magyar tudományos állandó rendszerességgel jelennek meg. Vannak és lesznek is bolgár publikációk, hiszen a bolgár irodalom magyar nyelvű kínálata szintén nagyon gazdag. Az oldalon közzétett bolgár alkotások elsődleges forrása a Haemus folyóirat.

A blog az irodalmi újdonságokon

Легенда за мартеницата

да даде място и моли всеки, занимаващ с художествен превод, проучвания, есета, рецензии, отнасящи се за славянската литература, да ги изпрати на следния имейл адрес: szlavtextus@gmail.com.

Откриването премина при огромен интерес, което беше голяма радост за организаторите и положителен отзив за тяхното начинание. След представянето започна непринуден разговор между редакторите и широката публика, придружено, от дегустацията на славянски национални напитки. Славянската литература придоби ново значение в този приятен и истински разговор.

Виолет Доци

kívül a különböző szláv aktualitásokról, kulturális eseményekről, megjelenésekről, könyvbemutatókról, kerekasztal beszélgetésekről, és egyéb programokról is tájékoztatni kívánja olvasóit.

A honlap mellett szeretne teret biztosítani mindenkinek, aki a szláv irodalmakkal foglalkozik, műfordításait, tanulmányait, esszéiket, recenzióikat a következő e-mail címre várják:

szlavtextus@gmail.com

A megnyitót hatalmas érdeklődés övezte, ami nagy öröm és egyben pozitív visszajelzés volt a szervezők számára.

Dóczy Violet

Някога, преди повече от 2 хилядолетия, на върховете на древния и величав стар Балкан, гръбнака на родината ни, на върховете на Хемус планина властвал могъщият бог Март. Той бил повелител на пролетните промени, на разтърсването на земята от пролетни сокове, за да се раздвижи кръвта на младите семена и да избухне новият живот на земята, за да се раззелени и да започне истинската Нова година. Това е същият бог, към чието име латините в своите текстове добавят едно „с“ в името, за да го превърнат в Марс, обитаващ планината Хемус.

Легендата говори, че когато мъжете тръгвали на война, на 1 март жените сплитали червени и бели конци, украсени с мъниста, и ги завързвали за китките и глезените на мъжете си. Така те показвали своята почит към боговете в промяната и войната, измолвали от закрилниците на тракийските воини – бог Март и богинята Белона, да им дадат смелост и мъжество, за да пожънат победа, както и сила и здраве, за да се приберат отново къщи. Но коя е бялата Богиня и как вплита съдбата си със страховития и могъщ Бог на войната?

Белона е името на жената, която смила сърцето на най-дръзкия и безстрашен войн сред боговете на древните траки – бог Март. Любовта му била властна, завладяла сърцето му бързо и мигновено като удар на меч още в мига, когато зърнал Белона в полите на своята Хемус планина. Тази любов останала там завинаги и душите им се вплели така, сякаш никога не са били разделени.

На сватбата на Март и Белона богините поднесли на новата стопанка на Балкана корона, изплетена от розови рози, за да окичи косите си. Но Белона била на друго мнение. Надскачила по войнолюбство своя мъж, тя накичила себе си с титлата „Богиня на войната“ вместо с венец от розови рози. Короната от розови рози Белона захвърлила в деня на сватбата си в полите на Стара планина и тази корона от рози още стои под Балкана. Там и до днес цъфтят най-омайните, божествени и дъхави рози, благосло-

вени с любовта на Март и Белона, а хората наричат местността „Розова долина“.

Тази любов и до днес е жива в ритуала на мартеничките. Връзката между Март и Белона никога не е прекъсвана, защото мартеницата е синоним на могъщите и непобедими Бог и Богиня на войната, на победата над трудните времена. Те са символ на надеждата. Мартеничката с вплетените червен мъж и бяла жена завинаги ще останат и символ на мъжеството и смелостта, на жертвоготовността и силата, от които всички ние се нуждаем след дългата зима.

Мартеницата е сред онези символи – мъниста от огърлицата на родовата памет на българина, предавани от поколение на поколение, които ни помагат да запазим себе си. Тя заслужава да носи със себе си всички свои значения, втъкани в бялото и червеното на нишките си.

Счита се, че бог Март символизира не друго, а мъжкото начало, слънцето във вселената, и точно така той е изобразен в мартеницата – като червено слънце.

По Галина Маринова

За автора:

Леда Милева
1920-2013

Леда Милева е автор на една от най-великите български детски песнички – „Зайченцето бяло“. И като всяко велико чудо, песничката се родила съвсем спонтанно. Както самата тя разказва, текстът е написан случайно и набързо. Списанието, на което била уредник, отивало за печат, но една от страниците останала наполовина празна. „Списанието трябваше да се печата и аз се чудех какво да правя, какво да правя. И така, на коляно, както се казва, написах тези няколко куплета, които после имаха щастливата съдба да станат песен благодарение на композитора Петър Ступел“ – разказва Леда Милева.

Всъщност прославеното Зайче е само малка частица от творческата биография на Леда Милева. Тя е автор на повече от 30 стихосбирки за деца, театрални и радио-пиеси, превеждани на английски, френски, немски, руски, полски и други езици. Автор е на множество статии по проблемите на литературата, превода и международното културно сътрудничество.

За формирането ѝ като личност и творец изключително влияние е оказал баща ѝ – Гео Милев. За него тя споделя: „Винаги съм носила името на баща си с гордост и отговорност. Никога не можах да се освободя от чувството, че съм дъщеря на Гео Милев и трябва да бъда достойна за него.“

Зайченцето бяло

Зайченцето бяло
цял ден си играло
в близката горичка
със една сърничка.

Вече се стъмнило,
слънцето се скрило.
Зайчето разбрало,
че е закъсняло.

Хукнало да бяга,
както му приляга,
но във тъмнината
сбъркало следата!

Седнало да плаче
малкото юначе.
На кого да каже
път да му покаже?

Хей, в тъмнината
с лампичка в ръката
малката Светулка,
на щуреца булка.

Зайчето видяла,
пътя му огряла.
Отишло при Зайка,
своята мила майка.

На мама

Задето песни си ми пяла,
край мене ден и нощ си бдяла
и ме научи да се трудя
и рано-рано да се будя,
а в нашата родина свята
да пазя вярно свободата —

три думи ще ти кажа само:
— Благодаря, обична мамо!

Човече

Николай рисува човече.
Две колела —
за глава и за тяло,
по две прави чертички —
за крака и ръчички.
Николай рисува човече,
извика:
— Готово! —
и острият молив остави.

Но моливът се изправи
и рече:
— Какво смешно и грозно човече!
При това ми се струва,
че то нищо не чува.

Николай се замисли
и най-после реши:
на човечето трябва уши.
Чудесно!
Готово!

Но проклетият молив
се обади отново:
— Готово?
Човечето гледа направо,
но не вижда ни вдясно, ни вляво. —
Николай си помисли:
„Ще открия, ще открия!“
И откри —
човечето няма шия.

Моливът го похвали:
— Юнак!
Но все пак...
ръцете на човечето не са чевръсти,
защото...

— Няма пръсти! —
реши бързо тази задача
рисувача.
И на двете ръце поред
сложи точно пет.

Но моливът пак:
— Не бива да се пропуска,
че за краката трябва...

— Обуща! То се знай! —
извика Николай.
И за няма вече грешки,
облече той човечето си в дрешки.

А моливът не се обади вече —
това бе истинско човече!

Пролет в гората

Едите слънцето огря
с усмивката си кротка
и Ежко в старата гора
излезе на разходка.

Тревица тук, иглика там —
в това приятно време
не иска Ежко да е сам,
другарче ще си вземе!

Две катерички — скок-подскок —
съглежда той на клон висок.

— Елате на разходка, мили!
Чудесно слънце свети.
Защо в клоната сте се скрили?

— Днес, Ежко, сме заети.
Виж как се работи юнашки —
хралупите метем с опашки!

— Метете! — Ежко Бежко рече.
— Ще ида да повикам Мечо.

Но Мечо спал бе цяла зима
и Ежко го завари
да тупа с дрянов клон килима

и козяците стари.

По клоните цвъртяха птички.
За Ежкова беда
те бяха весели, но всички
строяха си гнезда.

Дори и Зайо дългоух
поседнал бе до трънка,
да кърпи своя сив кожух
с една иглица тънка.

Погледна Ежко натъжен,
постла си меки листи,
па седна в пролетния ден
бодлите си да чисти...

СИНЯ ПРИКАЗКА

Повя южнякът.

Две цветни семенца разбраха,
че няма защо да се чака и пус-
наха тънки стебла.

Първото цвете погледна небето
и дребните му цветчета станаха
сини.

Второто цвете погледна слън-
цето и реши да си сложи голя-
ма златна корона. После важно
застана сред тихата поляна:

– Всичко хубаво е златно! –

рече то. – Златно е и житното зрънце, златно е и ясното слънце,
златно и аз съм, макар че... името ми е Глухарче. А твоето име
какво е, дребно синьо цвете?

– Не знам. Никой не ми е казвал...

Вечерта дойде една мравка:

– Тъмно е вече, а мравунякът ми е далече. Може ли да преспя
при вас?

Златното глухарче се направи, че не чува.

Но синьото цвете прошепна:

– При мене ела и добре си дошла!

Мравката заспа под синьото цвете. И чудно! Цяла нощ сънува
сини сънища. Сънува, че се къпе в потока – и потокът бе син.
Сънува, че плува върху син листец по реката дълбока – и река-
та бе синя. Сънува, че седна в синя ракета и литна към небето
– и небето бе синьо.

Сутринта мравката каза, че никога няма да забрави тази чудна
нощ, тези сънища сини и непременно пак ще наминае.

Цветето се усмихна:

– Довиждане, Мравке!

– Довиждане, Незабравке!

И цветето научи своето име.

За глухарчето всичко това не беше приятно. То мълчеше и ста-
ваше все по-голямо и все по-златно.

Един ден мравката отново дойде. И веднага попита:

– Нямаш ли вече другарче? Къде е голямото златно глухарче?

– Няма го – отвърна Незабравката. – То се надуваше, че е злат-
но. Но се случи нещо невероятно: глухарчето побеля, стана
леко и южнякът го издуха!... Виж, стеблото му само остана до
моето рамо – една клечица суха...

– Няма да те оставя самичка! – каза мравката. – Ще живея при
тебе. Денем ще се трудя, но всяка сутрин, щом се събудя, ще
ти разказвам моите сини
сънища като малки сини
приказки. Искаш ли?

– Как да не искам!

И синята незабравка по-
гали с листенца своята
приятелка – умната мрав-
ка.

Личните биографии

Описани от Венета Янкова

В родовата памет на Коста Николов Ганчев от град Мишколц фигурата на дядото е с безспорен авторитет. Коста Петров Ганчев е роден през 1889 година, той пътува много към Русия (Нижни Новгород), Украйна, Румъния и Унгария. Владее чужди езици и благодарение на огромен труд и много практицизъм успява да натрупа добро за времето си състояние в България и Унгария. За вярната посока в осмисляне на споделеното от важно значение е обстоятелството, че внукът пише родова хроника и събира материали за нея, т. е. налице е целенасочена стратегия към създаване на родова генеалогия, търсене на документи, подбор на факти и събития, тяхното обобщаване. Не случайно самият той определя жанрово тези кратки повествователни форми като „анекдоти”. Те се разбират като самостоятелни разкази с висок ценностен заряд, който е важен при изграждането на семейната митология. В този контекст се откроява фигурата на дядото. Той е своеобразен родов първосъздател и герой, а следваните от него морални принципи имат основополагащ характер за доброто бъдеще на семейството и рода и трябва да бъдат съхранени и предадени. И макар да твърди,

че е чувал тези наративи от своите близки, разказвачът героизира и очертава образа на първопредходника с ценностите на днешното време: предприемчивост, прагматизъм, стремеж към материална осигуреност:

Дядо ми са казва Коста Петров Ганчев, роден 889 г. [...] Дядо ми най-напред отива във Русия градинар.... още 1908 година отива в Русия в Нижни Новгород. [...] И кат изкарва Балканската война 14-а година с един друг българин от Горски Сеновец идат в Унгария и тука спират в Надъканижа, където двамата с дядо Цигулина идат тука и отварят градина в Надъканижа, но двамата само мъжете тука заемат работници и насам-нататък. [...] И тогас един градинар, който тука е бил в Мишколц, той го примамва, извиква го да дойде тук, защото дава му под наем градина тук. Както навремето са били градините на драми. Но дядо ми като имал малко капитал, след една година става самостоятелен. Отваря тука градина. Тука вече в Мишколц най-напред също под наем е имал земи, но 31-2 година купува тука земя и къща.

И да знаеш, туй е било истина, че е било с огромен труд. Повикват градинари момчета от България, моя дядо първо от Горски Сеновец довежда тука на градина момчета

градинарчета, които също на драми са работели. [...] Тогашните условия са много добри били за градинарството. Защото тука унгарците не са имали зеленчукови градини. Особено Мишколц по тоз край - той е източен край! - още по-убави пазари са имали.

Ето един пример ще кажа: дядо ми и баба ми от брат си донесли тук ягоди, не са ги познавали изобщо. Ягодите в Мишколц не са ги познавали! Той е бил първия, който е донесъл в Мишколц питомни ягоди, щото до тогас дива ягоди дето (растат) по горите са събирали. Толкова не са познавали ягодите, че госпожите кат погледнали ягодите, че (са) хубави, красиви, питали: "Какво е туй?" Мъжа й казва: „Делик тес!" После тъй се наричали. Тук е интересно, че ги казват „земни ягоди”(földi eper).

Особено важно е да се подчертае, че записаните разкази разгръщат популярни евро-азиатски приказни и легендарни мотиви, свързани с „изпитание на силата” и съотнасят родовата памет с универсалните послания на човешката разказна традиция:

Ето сега, нашта фамилия де, когато вече се посъвзели, тъй свако ми и баща ми искали да се отделият, да станат и те отделно, частно самостоятелно..И тази анектода също я разказвам, че когато тука имали отделни градини, искали: „Ами дядо, се пак „дядо”, да бъдем частно, да са опитаме и ний какво знаеми. Да станем частни, дай едната градина на едина, на другия - другата.””Ех, добре, добре, шъ говорим по тоз въпрос.”

И през това дядо ми отива по реката

ДБУ в дати

тука и набира по реката от дрянови пръчки един сноп и с един канап увързва тъй един сноп – както баща ми и майка ми каза – 15-20 пръчки, ама хубави, дълги! Увързва ги тъй на един топ и кат направил туй нещо, виква: „Ха, седни!“ Той Васил, тъй (са) казва свако ми, а пък Кольо, Никола – баща ми. „Е, я да видим, викал, имате един въпрос, че искате самостоятелни да станете. Я да видим колко сте яки. Колко сте яки и колко акъл имате? Я да видя – кой? Ей, Васил, ти си по-възрастен, да видя тоз сноп ша можеш ли да го счупиш? Имаш ли толкоз сила, имаш ли толкоз...акъл да го счупиш?“ „Ама тъй...“ „Абе, опитай се, опитай се!“ И свако ми фаща топа, слага го на коляното да го счупи.. яките пръчки кат са вързани тъй заедно..- не са чупят! „А, добре, дай на Кольо пръчките! Я да видим, той по-млад, по-як – той ша може ли?“ Баща ми са опитва да ги счупва. И той не можал. „Сега, вика, дайте ми снопчето!“ И кат му дали снопчето, дядо ми развива пръчките и почнал една по една да ги чупи. „Е, викал, момчета, то че не сте доста еки, но и акъл нямате. Аз не ви казах че как да ги счупите, аз казах да ги счупите. Ако имахте акъл щяхте на намерите начин да ги счупите по една. Е точно туй да знаете: ако са разделим и оделно да бъдем, тъй лесно

ша ни чупят! А кат сме заедно, един сноп сме, ша сме еки.

И от този ден нито единия зет не е отворил уста да са разделя, ами дядо им заповядва. Каквот той каже, таквот свършва. И до последно са го уважавали, въпреки че става у Търговище текезесе и отнемат му земите сичко....

Из: Интервю с Коста Николов Ганчев от град Мишколц, проведено на 9 юни 2010 г. в гр. Мишколц

2 август 1914 г. – Учредително събрание, на което се приема Устав на дружеството и се избира първият председател Лазар Иванов. Димитър Димитров отстъпва жилището си на ул. „Лоняи“ №11 за седалище на ДБУ и клубно помещение.

20 септември 1915 – Излиза първият български вестник в Унгария „Маджаро-български преглед“ с редактор Стефан Гьоков

27 май 1916 г. – Учредена е Църковна община, която година по-късно прераства в Църковно-училищна, с председател Петър Хаджипетков.

25 февруари 1918 – В Будапеща с 25 деца започва занятия Българското училище

24 май 1918 – Осветен е параклисът „Св. св. Кирил и Методий“ на ул. „Лоняи“. Неговият иконостас е пренесен по-късно в новопостроената църква.

1923 г. – В Мишколц се открива параклис и училище. Училището е закрито през 1970 г.

1932 г. – В Будапеща е отслужена първата литургия в новопостроения храм „Св. св. Кирил и Методий“. Той е издигнат с дарения на българите по планове на арх. Аладар Аркаи.

1933 г. – В Печ се основава българската църковна община „Св. Иван Рилски“.

1954 г. – Като филиал на будапещенското през новата учебна година в Печ е открито българско училище с 31 ученици. То е закрито през 1968 г.

1955 г. – Българското училище започва учебни занятия на ул. „Байза“ №44. Българската общност губи водещата си роля в делата на училището.

1953 г. – Започва кампания за набиране на средства за строителство на Български културен дом.

1957 г. – Откриване на Българския културен дом.

Дунав мост 2 - От 9 май 2013 година!

Дунав Мост Видин-Калафат има ключово значение не само за бъдещото развитие на Пан-евро-пейски транспортен коридор IV, но и за цялата Югоизточна транспортна ос на Европа и на Транс-европейската транспортна мрежа с възможностите, които ще се открият за комбиниран транспорт и за прехвърляне на определени обеми трафик от шосе на железница.

С изграждането на новата инфраструктура ще се постигне съществено отваряне на транспортната мрежа на България и интегрирането ѝ с европейските транспортни мрежи, заедно с повишаване качеството на транспортното обслужване като цяло – това ще доведе до повишаване на конкурентноспособността на българската икономика. Въздействието на изграждането на моста при

Видин-Калафат върху регионалното развитие се почувства още по време на строителните работи, като средно за периода се са създадени около 980 работни места, а от началото на работите до въвеждането на моста в експлоатация в местната и регионална икономика пряко ще се вляят около 60 млн. евро.

Лично председателят на Европейската комисия Барозо ще присъства на официалното откриване на моста на 9 май – съобщи българският премиер Борисов, след като премина с кола по моста от българския до румънския бряг. Инж. Алберто Бергара, мениджър на Проекта „Дунав мост Видин-Калафат“ от страна на Изпълнителя, информира премиера за оставащите довършителни дейности до пускане на транспортното съоръжение в експлоатация – полагане на хидроизолация, изграждане на жп линията, полагане на пътната настилка, електрификация и пр.

Duna híd 2 - 2013. május 9-től!

A Vidint-Kalafattal összekötő dunai hídnak kulcsfontosságú szerepe van, nemcsak a IV. Páneurópai kereskedelmi folyosó jövőbeni fejlődésének szempontjából, hanem az egész délkeleti és transzeurópai kereskedelmi és szállítványozási tengely fellendülésének szempont-jából is. Új lehetőségek nyílnak a kombinált szállítványozásra, így bizonyosfajta szállítások az utakról a vasutakra fognak átkerülni.

Az új infrastruktúra kialakításával új kereskedelmi folyosó nyílik Bulgária számára, amely által az ország jobban tud integrálódni az európai kereskedelmi hálózatokba, ez pedig a

bolgár gazdaság versenyképességét fogja növelni. A híd jelentősége már az építkezési munkálatok során érezhető volt a regionális fejlődésben. Ez idő alatt 980 új munkahely teremtődött, a munkálatok elejétől a híd átadásáig pedig 60 millió euró érkezése várható a helyi és a regionális gazdaságba. Az Európai Bizottság elnöke, Barroso is részt fog venni a május 9-i híd-avatáson - jelentette ki a volt bolgár miniszterelnök, Boriszov miután maga is áthajtott a hídon a bolgártól a román partig.

Марта Бур-Марковска (1929-2012)

Историк и преводач. Родена на 15 февруари 1929 г. в Будапеща. Завършва университета по икономически науки в Будапеща, история и философия в СУ „Св. Климент Охридски“. Аспирант към Историческия институт при УАН, след това – асистент по история в университетите в Дебрецен и Будапеща. От 1960 г., след като сключва брак със своя колега музеолог Димитър Марковски, се установява да живее в София. Член на Съюза на учениците в България.

Занимава се с въпросите на стопанската история, с акцент върху икономическо-търговските връзки в Централна и Югоизточна Европа. Автор на монографията „Балканите и унгарският пазар през XVIII век“, на научно-популярни трудове, превела (заедно със съпруга си Димитър Марковски) „История на Унгария“ от М. Унгер и О. Саболич, „Митове“ от Й. Роман и др., съавтор (със съпруга си Димитър Марковски) на книгата „Унгария. Из кривините на свидната си участ“. Последната ѝ публикация „Почитатели на Свети Наум в Унгария през XVII-XVIII век“ излиза в сборника „Обществени и религиозни връзки между Унгария и Балканите“.

Búr Márta (1929-2012) Történész, fordító. 1929. február 15-én született Budapesten. Elvégezte a Budapesti Közgazdasági Egyetemet, majd a Szófia Egyetem történelem - filozófia szakát. Aspiráns az MTA Történelem intézetében. 1960-ban miután összeházasodott kollégájával, a muzeológus Markovszki Dimitarrel, Szófiában telepednek le. Tagja a Bolgár Tudósok Szövetségének. Gazdálkodástörténelemmel foglalkozik, nagy hangsúlyt fektetve a gazdasági-kereskedelmi kapcsolatokra Közép- és Délkelet-Európában. Szerzője a *XVIII században című monográfiának és különböző ismeretterjesztő könyveknek. Férjével közösen lefordították M. Ungertől és O. Szabolcstól a Magyarország történelme című munkát, a Mítoszok -at J. Romantól és még sok mást. Társszerző férjével a Magyarország. A legdrágább sors görbületei mentén című könyvnek.*

"Музейно приключение"

Националният исторически музей в момента провежда благотворителна кампания за набирането на финансови средства, предназначени за създаването на детски музейно-образователен център за работа с деца, ученици и семейна публика.

- Какви цели си поставяте с този център?

- В бъдещия център ще може да осъществим изцяло програмата "Музейно приключение", по която работим и в момента. Целта на занятията е ученето да се превърне в преживяване, състоящо се в поредица от позитивни емоции и нови открития.

- Върху какви исторически събития ще акцентирате?

- Обхващали сме най-значимите национални празници и герои, исторически събития, обреди, обичаи и традиции. Пред децата те се представят чрез интерактивни и логически игри, приложни занимания и изненади. За пълноценно използване на музейното парково пространство и като допълнителна програма имаме разработена и природонаучна част, свързана с допирна на децата с природата, с опознаването на нейната красота, с възпитанието на уважение и грижа към нея, с повишаването на екологичната култура.

- Как ще повлияе на самите деца вашата инициатива?

- Програмата повишава и физическата активност на децата, като намалява времето, прекарано пред екрана на телевизора и компютъра, чрез открити игри в парка усилва връзката им с природата и увеличава здравословните им възможности, развива нови умения и начини на работа в екип и взаимопомощ, намалява стреса, отчуждението и агресията, развива усещане за принадлежност към групата и собствена значимост.

Къде нашите читатели могат да научат повече за вас и как могат да подкрепят кампанията?

- Повече информация за музейно-образователната програма и детския център може да намерите на неговата страница <http://www.detskicentarnim.com/>

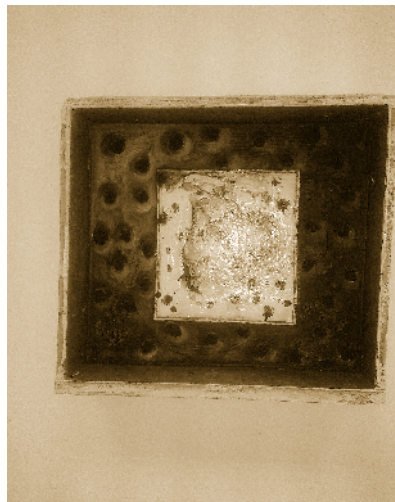
Рисунки върху чекмедже

На 18 февруари бе открита изложба на Карой Саренчев в Унгарския културен институт в София. Творчеството

на българския творец от Унгария бе представено от проф. д-р Петер Цанев от Националната художествена академия.

Карой Саренчев е роден през 1960 г. в Будапеща. Баща му е българин, градинар от с. Поликраище. Завършва гимназия в родния си град и през 1980 г. се записва в Националната художествена академия в

Február 18-án nyitották meg Szarencsev Károly kiállítását a Szófia Magyar Kulturális Intézetben. A bolgár alkotó munkásságát Petar Canev professzor mutatta be a Nemzeti Művészeti Akadémiáról. Szarencsev Károly 1960-ban született Budapesten. Édesapja bolgár származású kertész Polikraishte faluból. Gimnáziumi tanulmányai befejeztével 1980-ban jelentkezik a Szófia Művészeti Akadémiára, amelyet 1986-ban fejez be Szvetlin Ruszev tanítványaként, mint festőművész. Budapesten él és dolgozik. A festészet területén alkot a leginkább. Nagyon sok közös kiállításban vett részt, önálló

София, която завършва през 1986 г. като ученик на професор Светлин Русев, специалност живопис. Живее и работи в Будапеща. Твори главно в областта на живописа. Участвал е в много колективни изложби, а самостоятелни е имал в Унгария, България, Германия и Гърция. Член е на Съюза на унгарските художници. Последните му работи са символични. Както по време на криза, хунта, война или друго извънредно обстоятелство писателите са писали „на чекмеджето“, така художникът рисува върху и в чекмеджета.

kiállítása pedig Magyarországon, Bulgáriában, Németországban és Görögországban volt. Tagja a Magyar Festőművészek Szövetségének. Utolsó munkái szimbolikusak. Ahogy a válságok, háborúk idején a költők a „fiókoknak írtak“ úgy a festőművész is a fiókokra, fiókokba rajzolt.

Софийска Света гора - Горнобански манастир

Държавата е отпуснала 1,6 милиона лева на Българската православна църква за поддръжка на храмовете през тази година. Това съобщи за БТА директорът на дирекция "Вероизповедания"

към Министерския съвет Емил Велинов.

За мюсюлманското вероизповедание са отделени 180 хиляди лева. За храмовете на арменската общност разпределените средства са 40 хиляди лева, а за еврейските - 30 хиляди лева, посочи Велинов.

Той обясни, че от всичките 1,6 милиона лева средно по 100 хиляди лева получава всяка една епархия в България. По думите му у нас има над 5 000 православни храма.

Освен държавата, за поддръжката на храмовете се грижат и жителите в съответните градове и села чрез своите дарения, коментираха за БТА духовници.

"Църквата, като всяка обикновена къща, постоянно има нужда от ремонт. Ако по някакъв начин успеем да ремонтираме покрива, то не минава много време и се налага да поправим мазилката, да възстановим иконостаса и т.н.", посочи отец Ангел Ангелов, предстоятел на храма "Света София".

Според него е важно не само държавата, но и хората да осъзнават нуждата да помагат на църквите. Всички тези, които именуват себе си като християни, трябва да имат отговорност за поддръжката на храмовете, смята отец Ангел.

Изцяло на дарения и добрата воля на жителите от района разчита

Горнобанският /Люлински/ манастир "Св. Св. Кирил и Методий", в който няма монаси. За местните хора светата обител, дори и запустяла, остава любимо място за отдых и уединение. Църквата, макар продължила да се руши, отваря врати всяка събота и неделя, за да приюти молещите се християни.

Сръбската нишка в българската духовност

Религията традиционно е оказвала голямо влияние върху политиката и двете винаги са се преплитали в сложен исторически възел. Точно това преплитане води до основаването през 13-ти век на Горнобанския манастир (известен още като Люлински). Възникването на светата обител се свързва с крепостта, охраняваща Бучинския проход и със сръбския крал Стефан Урош Втори Милутин. Според преданието, след построяването на манастира, там са пренесени мощите на сръбския крал и той става известен сред местното население като "Св. Крал".

По време на османското робство мощите на Стефан Милутин обикалят почти всички софийски църкви по различни причини, но остават в пределите на София. Днес те са поставени за поклонение в софийския катедрален храм "Св. Неделя". Стефан Милутин е почитан от българите, тъй като поема защитата на българските интереси срещу Византия в Македония, в труден за Търновското царство момент.

Местните жители възстановяват разрушения храм

Съдбоносните събития около превземането на София през 14 век достигат и постройките на манастира и той на няколко пъти е разрушен и унищожен. Въпреки сложния исторически момент, местните жители на Горна Баня (откъдето идва другото му име) успяват да склонят турските

власти през 1863 г. да разрешат възстановяването на църквата "Св. Св. Кирил и Методий".

Най-голям радетел на това богоугодно начинание бил дядо Цоне (името му е вдълбано в стената на манастира). Патриот и предан човек на Васил Левски, той започнал възстановяването му. Мълвата гласи, че турците го арестували и повели на съд към Русчук дн. гр. Русе (тъй като нямал разрешение за строителството). С подкупи и хитрост дядо Цоне излязъл от задана само след два месеца и половина. Събрал стадо от 600 овце и ги подкарал за Цариград с намерение да се срещне с везира. Подарил цялото стадо на великия везир и получил разрешение за съграждането на манастира. Завръщането му в Горна баня се превърнало в празник.

След Освобождението до днес

Най-благоприятният момент за манастира идва след

Освобождението на България, тъй като успява да се сдобие със значителни имоти. Следва нов поврат в средата на 20-ти век - настанени са трудови войски и това на практика прекратява духовното му съществуване. Имотите са разграбени, стопанството - разрушено, а монасите - прогонени. След като започва възстановяването му наново, друго бедствие достига светата

обител и пожар съсипва сградите му. Запазва се само църквата, но остава без купол, както я виждаме и днес.

От жилищните сгради на монасите в момента има само останки, а за някогашната му красота разказва поставеният вътре макет. Въпреки това, все още с пристъпването в църквата, се улавя духът на свято място. Може да се прочете историята на крал Стефан Урош Втори Милутин, както и да се види забележителна икона с него. Зад олтара се разкриват оскъдни, но много красиви фрагменти от стенописи.

*Местоположение: Горнобанският манастир се намира в Люлин планина, на няколко километра от софийския квартал Горна Баня. До него се стига през вилната зона на Горна Баня и на разклона се поема по левия път.

*Рубриката се изпълнява с финансовата подкрепата на Столична община Програма Европа 2012 г. и се реализира в подкрепа на кандидатурата на София за Европейска столица на културата - 2019 г. /Десимира Миткова/

И тази година ще има Равда!

Тръгване от Будапеща на 15-ти юли 2013 г. и пристигане обратно на 29 юли. Записване за участие – до 30 май в Дружеството на българите в Унгария на телефон 36/1-216 6560 или при Милка Христова – на телефон 36/30-9068451.

В програмата на лагера – както всяка година – е включено обучение по български език, много игри и посещение на български градове (Несебър, Велико Търново и др.)

Az idén is lesz nyári tábor Ravdán!

Indulás: Budapestről, 2013. július 15-án, visszaérkezés: július 29-én
Jelentkezni május 30-ig lehet a Magyarországi Bolgárok Egyesületénél, a 36/1-216 6560-os telefonszámon, vagy Milka Hrisztovánál a 36/30-9068451-es telefonszámon.

A tábor programjában, mint minden évben, az idén is szerepel a bolgár nyelvtanulás, városnézés (Nessebar, Veliko Tarnovo, stb.) és rengeteg játék.

Ajánlja adója 1%-át a Magyarországi Bolgár Ortodox Egyháznak és magyarországi bolgár civil szervezeteknek!

Jantra Néptánc Egyesületnek

adószám: 18704950-1-13 vagy a

Pro Schola Bulgarica Alapítványnak

adószám: 18066184-1-42

A Magyarországi Bolgár

Ortodox Egyház technikai száma: 0372

1%

RONDÓ

tavaszi adásainak időpontjai

A műsorok továbbra is visszanézhetőek a www.mtv.hu/videotaroldalon (a keresőbe beírandó Rondó).

ADÁS - M1 12.29
március 21. ('52)
áprilisi 4. ('26)
április 18. ('52)
május 2. ('26)
május 16. ('52)
május 30. ('26)
június 13. ('52)

ISMÉTLÉS – Duna Tv 06.30
március 22. ('52)
áprilisi 5. ('26)
április 19. ('52)
május 3. ('26)
május 17. ('52)
május 31. ('26)
június 14. ('52)

КОНКУРС ЗА ДЕТСКА РИСУНКА „ПРИКАЗЕН СВЯТ”

Дружество Български културен форум, Българският културен институт в Будапеща и Българското самоуправление в Уйбуда обявяват конкурс за детска рисунка под наслов „ПРИКАЗЕН СВЯТ”. Децата могат да участват в конкурса с рисунки, въодушевени от героите, сюжетите и приказния свят на българските и унгарските народни приказки.

Коя е любимата ти българска или унгарска приказка? Нарисувай това, което най-много ти харесва в нея!

Можеш да използваш всякаква изобразителна техника и A4 формат на листа. На гърба на рисунката напиши името си, на колко си години и имейл адреса си! Срокът за подаване е 17 май 2013 г. Конкурсът се провежда в три възрастови категории: 3-5 години, 6-8 години, 9-11 години. Очакваме рисунките в оригинал, лично или по пощата на адрес: Bolgár Kulturális Intézet, 1061 Budapest, Andrassy út 14. Подадените в конкурса творби ще участват в изложба, съпътствана и от детска програма, по повод Международния ден на детето, на 1 юни 2013 г., в Българското училище за роден език (1062 Budapest, Bajza u. 44.). Децата, изпратили най-хубавите рисунки, ще получат като на-

Lia Filipova, 11 o.

MESEVILÁG RAJZPÁLYÁZAT GYEREKEKNEK

A Bolgár Kulturális Fórum egyesület, a budapesti Bolgár Kulturális Intézet és az Újbuda Bolgár Önkormányzata gyermekrajzpályázatot hirdet MESEVILÁG címmel. A gyerekek a bolgár és magyar népmesék hősei, történetei és a mesék világa által inspirált rajzaikkal nevezhetnek be a pályázatra.

Melyik a kedvenc bolgár vagy magyar népmeséd? Rajzold le, ami a legjobban tetszett belőle!

A rajzok elkészítéséhez bármilyen technikát használhatsz, A4-es lapon. A rajzok hátoldalára mindenképpen írd fel a nevedet, életkorodat és e-mail címedet! Leadási határidő: 2013. május 17. A pályázatot három kategóriában hirdetjük: 3-5 év, 6-8 év és 9-11 év. Az eredeti rajzokat a következő címre várjuk, személyesen vagy postai úton: Bolgár Kulturális Intézet, 1061 Budapest, Andrassy út 14. A beérkező munkákat a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskolában (1062 Budapest, Bajza u. 44.) fogjuk kiállítani a Nemzetközi Gyermeknap alkalmából szervezett gyereknap rendezvény keretében, 2013. június 1-én! A legjobb rajzokat beküldő gyerekek ajándékokat nyernek, amelyek átadására a kiállítás megnyitóján kerül sor!

április • 2013 • април

Среща с читателите:

на 18 април
(четвъртък)
от 18 часа
в новата зала
на Малко театро
на ул. "Байза" 44.

Разговор на европейски писатели с де-
бютен роман
20 април, събота,
14.30-18.00
с участието на Радостина Ангелова
Парк Миленашиш, Фогодо
зала "Лазар Ервин"
Разговорът е на английски език.

The public presentation of the First
Novelists
at the Book Festival will be on Saturday,
April 20,
from 2.30 pm till 6.00 pm. in two parts
in the Lazar Ervin hall
of the first Festival building, Fogado/Inn

От 18 до 21 април ще се състои Международният панаир на книгата в Будапеща. В рамките на фестивала на дебютните романисти, който се провежда всяка година от 2001 г. насам, ще гостува и българската писателка Радостина Ангелова със своя роман „Виенски апартамент“. Книгата разказва историята на д-р Бианка Стефанов по време на неин кратък престой във Виена. Бианка наема апартамент, за да се опита да си представи бъдещия си живот в града, ако приеме поканата на австрийската фирма, за която работи. По време на обиколките си из града, среща различни хора – шофьор на такси, аптекар, продавач на вурстове, монах. Чрез техните житейски истории героинята се опитва да отговори

на въпроса си: щастливи ли са тези хора, далеч от родното си място. На този фон Бианка се разделя с мъж, в който си мисли че е влюбена, среща се с мъж, в когото не иска да се влюби и взема ключово решение за живота си. Роман за дома, любовта и пътя към тях.

„Мъжът до този момент я любел така, както виждал, че го правят овните, петлите и кучетата му. Но един ден жената се извъртяла, та му показала незащитения си корем, в който създавала живота. Като оставила съдбата си и съдбата на неродените от утробата ѝ деца на волята на мъжа, жената престанала да му бъде равна. И сторила този грях само и само да му види очите. Защото го обичала. И той да ѝ види очите. Защото била суетна. Оттогава жената, която има смелостта да се люби с гръб към мъжа, като другите животни и птици, води след себе си дюзини мъже, вързани на каишки. И прави с тях каквото ѝ подсказе бълбукането на кръвта. А мъжете нямат нищо против да вървят в сянката на мускусната ѝ миризма с изплезени езици. Този номер обаче е известен на всяка добра куртизанка – от балдахините на елините та чак до витрините на модерен Амстердам. Но това не пречи на всяка куртизанка да мечтае за срещата си с мъжа, на когото да иска да види очите. И да обърне към него незащитената си утроба.“

„Когато положението е безизходно, има поне два изхода. Когато стане съвсем критично, изходите стават седем.“

Из „Виенски апартамент“ на Радостина Ангелова

E-mail

Българското републиканско самоуправление създаде списък с e-mail адреси, чрез който вече разпратихме информация за някои програми на всички, които са включени в него.

Всеки, който желае да получава известия по e-mail, може да изпрати своя адрес на bolgonk@bul.hu.

Elindult a Bolgár Országos Önkormányzat e-mail levelezőrendszere, amelyen keresztül már több programról tájékoztattuk mindazokat, akik szerepelnek a listánkon.

Kérjük, hogy aki szeretne e-mailben értesítést kapni a rendezvényeinkről, küldje el az e-mail címét a bolgonk@bul.hu címre.

A rendezők a műsorváltozás jogát fenntartják. Az aktuális programról tájékozódjon a www.bolgarok.hu weboldalon

Организаторите си запазват правото за промени в програмата. За актуалните събития можете да се информирате на www.bolgarok.hu

Цена: 150 форинта • Ára: 150 Ft